

TARTALOM

Bevezetés	1
A gyógynövény- és drogismeret (farmakognózia) tárgya	2
A drogok nevezéktana	2
A droként felhasznált növényi részek	2
A növények anyagcsere folyamatai	5
Vadon termő gyógynövények	14
Gyógynövények termesztése	16
Gyógynövények feldolgozása	18
A drogok minősítése	20
Növényi szövettenyésztés	20
A természetes vegyületek, mint kiindulási anyagok, ill. modellek a gyógyszergyártásban	22
Az otthoni körülmények között is előállítható drogzésztmények	25
<i>Részletes rész</i>	26
SZÉNHIDRÁTOK	26
A drogokban előforduló fontosabb szénhidrát-származékok	26
Szénhidrát-származékokat tartalmazó drogok	29
Mel depuratum, Méz	29
Manna, Manna	30
Pulpa tamarindorum	31
Rosae pseudofructus, Csipkerózsa áltermés	32
Amylumok, Keményítők	33
Solani amyllum, Burgonyakeményítő	33
Tritici amyllum, Búzakeményítő	34
Maydis amyllum, Kukoricakeményítő	34
Oryzae amyllum, Rizskeményítő	35
Lana gossypii, Gyapot, vatta	35
Agar, Agar	36
Mézgák	36
Acaciae gummi, Arabmézga	36
Tragacantha, Tragakanta	37
Nyálkát tartalmazó drogok	37
Lichen islandicus, Izlandi zuzmó	38
Althaeae radix et folium, Orvosi ziliz gyökér és levél	39
Malvae sylvestris folium et flos, Erdei mályva levél és virág	40
Salep tuber, Szálep-gumó	41
Graminis rhizoma, Tarackbúza gyökértörzs	42
Plantaginis lanceolatae folium, Lándzsás útifű levél	43
Cyamopsidis tetragonolobae semen, Guarbab	45
Farfarae folium et flos, Martilapulevél és -virág	47
Lini semen, Házi lenmag	49
Cydoniae semen, Birsalma mag	51
Echincae radix	51
ZSIRADÉKOK	55

Zsírok, zsíros olajok, viaszok	57
Ricini oleum virginale, Ricinusolaj	57
Helianthi annui oleum, Napraforgóolaj	58
Lini oleum virginale, Lenolaj	59
Oleum jecoris, Csukamájolaj	59
Butyrum cacao, Kakaóvaj	60
Cera flava, Sárga viasz	61
Cetaceum	61
Prosztaglandinok	61
AMINOSAVAK, FEHÉRJÉK	62
Papain	65
Bromelain	65
Visci albae stipes, Fehér fagyöngy ágvég	65
TERPENOIDOK	70
Monoterpének, monoterpéneket tartalmazó drogok	70
Illóolajok	70
Illóolajat tartalmazó drogok	72
Menthae piperitae folium, Borsos menta levél	72
Menthae crispae folium, Fodormenta levél	74
Menthae aquatica folium et herba, Vízi menta levél és virágos hajtás	75
Lavandulae flos, Levendulavirág	76
Basilici herba, Bazsalikom virágos hajtás	78
Orthosiphonis folium, Jávaitea levél	79
Melissae folium, Orvosi citromfű levél	81
Thymi herba, Kerti kakukkfű levél és virág	85
Serpylli herba, Mezei kakukkfű virágos hajtás	88
Origani herba, Szurokfű levél és virág	89
Saturejae herba, Csombord virágos hajtás	91
Majoranae herba, Majoránna virágos hajtás	92
Hyssopi herba, Izsóp virágos hajtás	95
Salviae officinalis folium, Orvosi zsálya levél	97
Rosmarini folium, Rozmaringlevél	100
Rosae petalum, Rózsaszirm	103
Juniperi pseudofructus, Boróka tobozbogyó	105
Camphora, D-, Kámfor	106
Eucalypti folium, Eukaliptuszlevél	107
Carvi fructus, Köménytermés	109
Coriandri fructus, Koriandertermés	111
Aurantii amari epicarpium et mesocarpium, Keserű narancs epikarpium és mezokarpium	113
Cardamomi fructus, Karadamómumtermés	114
Iridoidok	116
Iridoidokat tartalmazó drogok	117
Plantaginis lanceolatae folium, Lándzsás útifű levél	117
Euphrasiae herba, Szemvidítófű virágos hajtás	118
Lamii albi herba, Fehér árvacsalán virágos hajtás	120
Harpagophyti radix, Ördögcsáklya gyökér	122
Agni casti fructus, Barátserje termés	123
Verbenae herba, Vasfű virágos hajtás	125
Valerianae radix, Macskagyökér	128

Gentianae radix, Tárnicsgyökér	131
Centaurii herba, Ezerjófű virágos hajtás	132
Menyanthidis trifoliatae folium, Vidrafű levél	135
Oleae folium, Olajfa levél	137
Szeszkviterpének, szeszkviterpéneket tartalmazó drogok	139
Matricariae flos, Kamilla virágzat	141
Chamomillae romanae flos, Római kamilla virág	144
Millefolii herba, Közönséges cickafark virágos hajtás	146
Tanacetii parthenii herba, Őszi margitvirág virágos hajtás	149
Absinthii herba, Fehér üröm virágos hajtás	152
Artemisiae vulgaris herba, Fekete üröm virágos hajtás	154
Cardui benedicti herba, Benedekfű virágos hajtás	156
Cynarae folium, Articsóka levél	158
Arnicae flos, Hegyi árnika virág	160
Helenii radix (Inulae radix), Örménygyökér	163
Bardanae radix, Közönséges bojtorján gyökér	165
Petasitidis folium, Vörös acsalapulevél	169
Pyrethri flos, Rovarpor virág	171
Cichorii radix et herba, Mezei katáng gyökér és virágos hajtás	173
Taraxaci radix et herba, Pitypang gyökér és virágos hajtás	175
Diterpének, diterpéneket tartalmazó drogok	177
Colophonium, Hegedűgyanta	178
Marrubii herba, Pemetefű virágos hajtás	180
Ballotae nigrae herba, Fekete peszterce virágos hajtás	183
Taxi baccatae folium, Tiszafa levél	186
Triterpének, triterpéneket tartalmazó drogok	188
Liquiritiae radix, Igazi édesgyökér	189
Saponariae albae radix, Fátyolvirágyökér	193
Saponariae rubrae radix, Szappanfűgyökér	195
Quillajae cortex, Kvillaja-kéreg	196
Primulae radix, Kankalingyökér	197
Hederae helioidis folium, Borostyánlevél	198
Polygalae radix, Szenegagyökér	200
Pruni africanae cortex, Afrikai szilvafa kéreg	202
Verbasci flos, Ökörfarkkóró virág	204
Veronicae herba, Orvosi veronika virágos hajtás	206
Betulae folium, Nyírfalevél	208
Ononidis radix, Tövises iglice gyökér	210
Herniariae herba, Porcikafű virágos hajtás	213
Solidaginis virgaureae herba, Közönséges aranyvessző virágos hajtás	214
Calendulae flos, Körömvirág virágzat	217
Bupleuri radix, Buvákfű-gyökér	222
Cimicifugae rhizoma, Poloskavész gyökértörzs	224
Centellae asiaticae herba, Ázsiai gázló hajtás	227
Hippocastani semen, folium et cortex, Vadgesztenyemag, levél és kéreg	228
Ginseng radix, Ginzenggyökér	232
Eleutherococci radix, Tajgagyökér	235
SZTEROIDOK	236
Szterolok, szterolokat tartalmazó drogok	236
Urticae radix et folium, Csalángyökér és virág	237

Cucurbitae semen, Tökmag	243
Epilobii herba, Füzike virágos hajtás	246
Spirosztánok, furosztánok, szteroidszaponinok és ezen vegyületeket tartalmazó drogok	248
Dioscoreae tuber	249
Avenae herba (recens), Abrakzab virágos hajtás (friss)	250
Trigonellae foenigraeci semen, Görögszénamag	252
Rusci rhizoma, Szúrós csodabogyó gyökértörzs	257
Kardenolidok, bufadienolidok és ezen szívre ható glikozidokat tartalmazó drogok	260
Digitalis purpureae folium, Piros gyűszűvirág levél	263
Digitalis lanatae folium, Gyapjas gyűszűvirág levél	267
Strophanthi semen, Sztrofantusz mag	272
Convallariae herba, Gyöngyvirág virágos hajtás	274
Adonidis herba, Tavaszi hérics virágos hajtás	277
Nerii folium, Leanderlevél	278
Erysimi herba et semen, Repcsény virágos hajtás és mag	280
Leonuri cardiaca herba, Szúrós gyöngyajak virágos hajtás	281
Scillae bulbosus, Tengeri hagyma	284
Hellebori radix (rhizoma) Hunyorgyökér (gyökértörzs)	285
ALKALOIDOK	287
Ornitinből keletkező alkaloidokat tartalmazó drogok	289
Belladonnae radix et folium, Nadragulyagyökér és levél	291
Hyoscyami folium, Beléndeklevél	293
Stramonii folium, Maszlaglevél	294
Cocae folium, Kókalevél	295
Nicotianae folium, Dohánylevél	297
Pulmonariae herba, Orvosi tüdőfű virágos hajtás	298
Symphyti radix, Fekete nadálytőgyökér	299
Lizinből keletkező alkaloidokat tartalmazó drogok	301
Lobeliae herba,	302
Laburni semen (Cytisi semen), Aranyeső mag	303
Sarothamni scoparii herba, Seprűzanót virágos hajtás	304
Fenilalaninból keletkező alkaloidokat tartalmazó drogok	306
Capsici fructus, Paprika termés	307
Ephedrae herba, Csikófark virágos hajtás	309
Papaveris fructus, Máktermés	310
Opium crudum, Nyers ópium	311
Chelidonii herba et radix, Vérehulló fecskefű virágos hajtás és gyökér	314
Fumariae herba, Orvosi füstike virágos hajtás	316
Berberidis radice cortex, Borbolya gyökérkéreg	318
Colchici tuber, Őszi kikerics gumó	320
Ipecacuanhae radix, Ipekakuána gyökér	322
Boldo folium, Boldólevél	324
Curare, Kuráre	326
Triptofánból keletkező alkaloidokat tartalmazó drogok	327
Secale cornutum, Anyarozs	328
Rauwolfiae radix, Rauwolfia gyökér	331
Vincae minoris herba, Kis télizöld virágos hajtás	333
Catharanthi herba, Rózsameténg virágos hajtás	335
Strychni semen, Ebvészmag	336

Curare, Kuráre	338
Cinchonae cortex, Kínafa kéreg	340
Uncariae tomentosae radix, Macskakarom-gyökér	342
Passiflorae herba, Golgotavirág virágos hajtás	346
Physostigmae semen, Kalabárbab	349
Hisztidinből keletkező alkaloidokat tartalmazó drogok	351
Jaborandi folium	352
Glicinből felépülő alkaloidokat tartalmazó drogok	352
Coffeae semen, Kávémag	353
Theae folium, Tealevél	355
Cacao semen, Kakaómag	360
Colae semen, Kóladiómag	361
Guarana, Gvarána	363
Mate folium, Máté-levél	363
Terpenoid-vázás alkaloidok	365
Aconiti tuber, Sisakvirág gumó	365
Veratri rhizoma, Fehér zászpa gyökértörzs	367
Solani herba, Csucsor virágos hajtás	368
Egyéb, aminosavakból keletkező anyagokat tartalmazó drogok	370
Bursae pastoris herba, Pásztortáska virágos hajtás	371
Galegae herba, Kecskeruta virágos hajtás	373
Phaseoli legumen, Babbéj	375
Allii bulbosus (recens), Fokhagyma	376
Allium ursinum, Medvehagyma	377
Sinapis nigrae semen, Fekete mustár mag	378
FENOLOS (AROMÁS) ANYAGOK	380
Floroglucin-származékokat tartalmazó drogok	380
Filicis maris rhizoma, Erdei pajzsika gyökértörzs	381
Lupuli flos, Komlótohoz	382
Hyperici herba, Orbáncfű virágos hajtás	385
Antrakinon származékokat tartalmazó drogok	387
Frangulae cortex, Kutyabenge kéreg	389
Rhamni purshianae cortex, Kaszkarabokor kéreg	390
Rhei radix, Kinai- és orvosi rebarbaragyökér	392
Sennae folium et fructus, Szennalevél és tinnevelly szenna termés	394
Aloe, Tövises és orvosi aloe	397
Flavonoid-vegyületeket tartalmazó drogok	399
Tiliae flos, Hársfa virágzat	400
Sambuci flos, Fekete bodza virág	403
Sambucus ebulus, Földi bodza	405
Crataegi folium et flore, Galagonya virágos hajtásvég	405
Violae herba cum flore, Háromszínű és mezei árvácska virágos hajtás	409
Fraxini folium, Kőrisfa levél	413
Equiseti herba, Mezei zsurló meddő hajtás	415
Ginkgo folium, Páfrányfenyő levél	416
Stoechados flos, Homoki szalmagyopár virág	420
Silybi mariani fructus, Máriatövis termés	422
Propolis, Méhszurok	423
Ribis nigri folium, Fekete ribiszke levél	427
Cserzőanyagokat tartalmazó drogok	428

Galla, Gubacs	430
Quercus cortex, Tölgyfakéreg	431
Ratanhiae radix, Ratanhiagyökér	433
Hamamelidis folium, Nagylevelű csodamogyoró levél	435
Tormentillae rhizoma, Vérontófű gyökértörzs	437
Anserinae herba, Libapimpó virágos hajtás	440
Gei rhizoma et radix, Erdei gyömbérgyökér gyökértörzs és gyökér	442
Agrimoniae herba, Közönséges párlófű virágos hajtás	444
Fragariae folium, Erdei szamóca levél	445
Alchemillae herba, Réti palástfű virágos hajtás	448
Rubi idaei folium, Málnalevél	450
Polygoni avicularis herba, Madárkeserűfű virágos hajtás	450
Coryli folium, Mogyorólevél	452
Myrtilli folium et fructus, Fekete áfonya levél és szárított fekete áfonya termés	453
Lignánokat tartalmazó drogok	457
Podophylli rhizoma	459
Kumarinokat tartalmazó drogok	460
Meliloti herba, Orvosi somkóró virágos hajtás	463
Angelicae radix, Orvosi angyalgyökér	464
Ammeos visnagae fructus	467
Ammi majoris fructus	468
Levistici radix, Lestyángyökér	469
Apii fructus, Zeller termés	470
Naftokinon-származékokat tartalmazó drogok	473
Juglandis folium, Diófa levél	473
Alkannae radix, Báránypirosító gyökér	475
Droserae herba, Harmatfű virágos hajtás	476
Lawsoniae folium, Hennalevél	478
Egyéb fahéjsav-származékokat tartalmazó drogok	480
Cinnamomi cortex, Ceylon fahéjfa kéreg	480
Caryophylli flos, Szegfűszeg	485
Curcumae xanthorrhizae rhizoma, Jávai kurkuma gyökértörzs	488
Zingiberis rhizoma, Gyömbér gyökértörzs	489
Anisi fructus, Ánizstermés	492
Anisi stellati fructus, Csillagánizs termés	495
Foeniculi dulcis fructus, Édeskömény termés	498
Asari rhizoma, Kapotnyak gyökértörzs	501
Calami rhizoma, Kálmos gyökértörzs	503
Petroselini fructus, Petrezselyem termés	505
Balsamum peruvianum, Perubalzsam	506
Filipendulae ulmariae herba, Réti legyezőfű virágos hajtás	506
Uvae ursi folium, Orvosi medveszőlő levél	509
Vitis idaei folium, Vörös áfonya levél	511
Salicis cortex, Fűzfakéreg	513
Cannabis herba, Indiai kender virágos ágvég	516
A drogok terápiás alkalmazása, előíratok	519
Irodalom	565
Tárgy- és névmutató	572